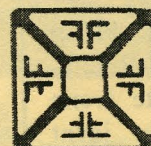
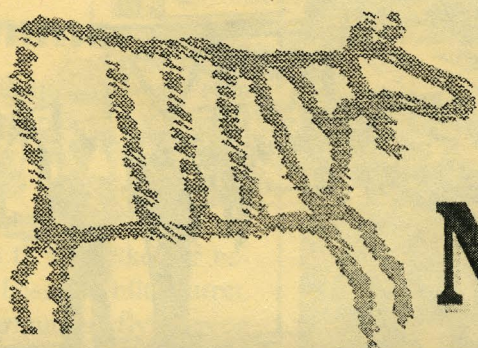

November

2003

Nytt om gammelt

FÅBERG HISTORIELAG – LILLEHAMMER

Oppland Historielag

Fåberg Historielag har vært vertskap for årsmøtet for "Samarbeidsrådet" for historielagene i Oppland" som etter årsmøtet i slutten av august heter Oppland Historielag.

Torveig Dahl, daglig leder ved Toten økomuseum, ble ny formann i laget. Hun overtok etter Ole Roen.

Årsmøtet var lagt til Ersgård, og deltakerne besøkte også Sundgaarden der Kirsten Andberg orienterte om stedet, Ole Rønning fortalte om fisket i Lågen og Asbjørn Dahl kåserte om tragedien ved Sundgaarden der flere konfirmanter druknet. Ole H. Rønningen fortalte om pilgrimsleden som går forbi stedet.

Oppland Historielags årsmøtedeltakere var på Sundgaarden og Jørstadmoen. På Sundgaarden var det flere orienteringer. Her står Kirsti Andberg (med ryggen til) og orienterer om stedet.

Sundgaarden fikk pris og bunnhov

En bunnhov var Fåberg Historielags gave da Sundgaarden fikk Fortidsminneforeningen i Oppland sin vernepris for 2003. Laget var representert på prisutdelingen i september. Ved siden av hoven, fikk Sundgaarden også noen av historielagets bøker.

Det er Smestad ungdomsskole som har lagt ned et omfattende arbeid for å bevare bygningene på Sundgaarden. På gården er det også opparbeidet et hageanlegg med pryð- og nyttevekster som gir en flott ramme rundt bygningene.

Fortidsminneforeningens pris har som oppgave å stimulere til vern og vedlikehold av eldre bygninger og bygningsmiljø.

Retur:

Fåberg Historielag
Postboks 331
2602 Lillehammer

Marte Dahls dikt og prosa i ny bok

Marte Dahl (1903-1972) var ei aktiv og allsidig kvinne som var godt kjent av dølene gjennom det meste av sin levetid. Hun skrev mye for lokalavisene og framførte taler og prologer i flere av bygdene i dalen. Nå er et utvalg av hennes tekster gitt ut i bokform. Boka er gitt navnet "En bukett av ord". Her finnes dikt og prosatekster av Dahl. I tillegg er det et par artikler som gir bakgrunnen for hennes liv som bondekone og seterbudeie. Marte Dahl hadde sine røtter i Fåberg, Øyer og Gausdal.

Gruppa for gotisk skrift trenger flere hjelpere

Ei gruppe for gotisk skrift er i arbeid ved Opplandsarkivet på Maihaugen og de trenger interesserte medhjelpere. De transkriberer blant annet husmannskontrakter.

Hvis du er interessert i å være med på dette arbeidet, kan Ivar Skeide kontaktes.

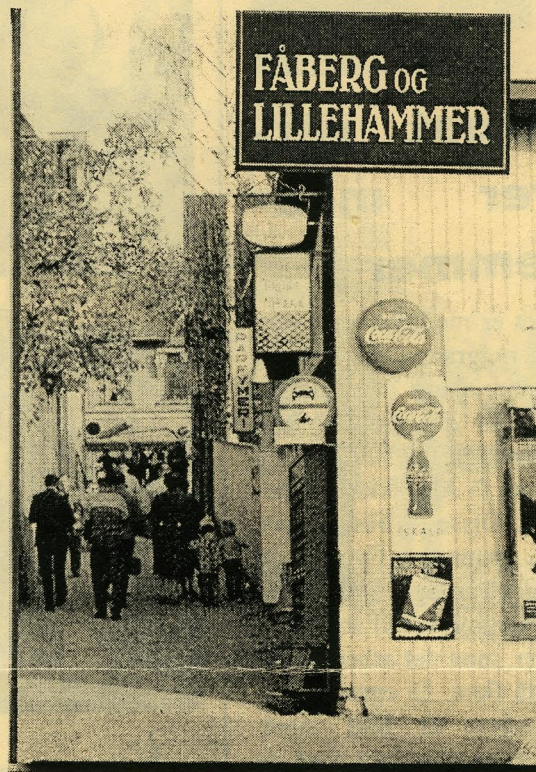
Ny årbok og presentasjon søndag kveld kl, 18.00

Søndag 9. november klokka 18.00 inviterer Fåberg Historielag til årbokspresentasjon i Bøndernes Hus. Tradisjonen tro er komiteen når de utpå høstparten legger fram resultatet av det siste årets arbeid, nemlig ei ny årbok. Årets er den 22. i rekken. Flere i komiteen var også med på å lage den første årboka.

Ola Matti Mathisen vil på søndag kveld kåsere om ei litt ukjent side ved utvandringen, nemlig de som dro til Canada i 1920-årene. USA hadde som en etterdønning etter de økonomiske problemene i etterkrigsårene nærmest stengt for innvandring. Da åpnet nabolandet Canada sin grenser. Mange fra Fåberg og Lillehammer dro, men de økonomiske forholdene var så vanskelige at billetten ble kjøpt med lånte penger—lån ofte kommunene garanterte for. Ola Matti Mathisen har vært i Canada for å spore opp de som dro og deres etterkommere.

For to år siden hadde årboka flere artikler hentet fra Lillehammeravisene opp gjennom årene, og slik er det også denne gang. De eldste er fra 1920-årene og de nyeste fra femtiårene. De fleste av dem er signert Gunnar Simensen Bue. Gjennom enkeltmennesker fortalte han i Dagningen lokalhistorien—og i årboka er det møte med flere.

Mona Lie Thommessen forteller om sin far Mons Michael Lie, musikkskribenten og fiolinisten i "Pinsehelga", mens Asbjørn Dahl forteller om "Søster Sigrid" på Fåberg. Arne E. Dahl har møtt Helge Sørbu som har levd et langt liv. Han forteller om fire milepæler i den tida han har levd. Karen Kval i Saksumsdalen er også snart 100 år. Marie Brenden har skrevet om henne. Kristian Hosar har skrevet om ei front søster fra Lillehammer, mens Jan Vidar Lie Pedersen har sett på Einar

Fagstads mangslungne filmkarriere i Sverige.

Helge I. Rønning har streift gatelangs og minnes de mange frukt og tobakksbutikkene i Lillehammer som nå er blitt historie. Den nye bydelen Smestadmoen har ei spennende fortid som utstillingsplass, tyskerleir og militærforlegning. Karen Bleken har tatt for seg denne utviklingen.

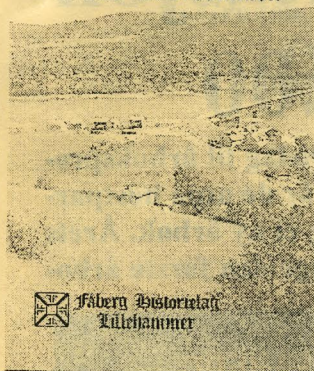
Årboka er også i år gjennomillustrert med bilder i både farger og sort-hvitt. Den er utgitt i samarbeid med Thorsrud lokalhistoriske forlag.

22 årbøker er gitt ut siden 1979

To år etter at historielaget var reorganisert i 1977, kom den første årboka. Det er blitt 22 av dem i alt. Laget har også gitt ut vandrebook, dialektbok, bok om husmannsplasser og ei bok om gatenavnene.

Medlemmene i historielaget får disse bøkene til spesialpris. Mens den nyeste selges under bokpresentasjonen, er alle de andre til salgs hos Thorsrud lokalhistoriske forlag, som ligger sør for Barlunds hagesenter i Weidemannsgate. Ta med medlemskortet og husk at lagets bøker er gode gaver.

Framtida er vår egen
Fortida har vi sammen

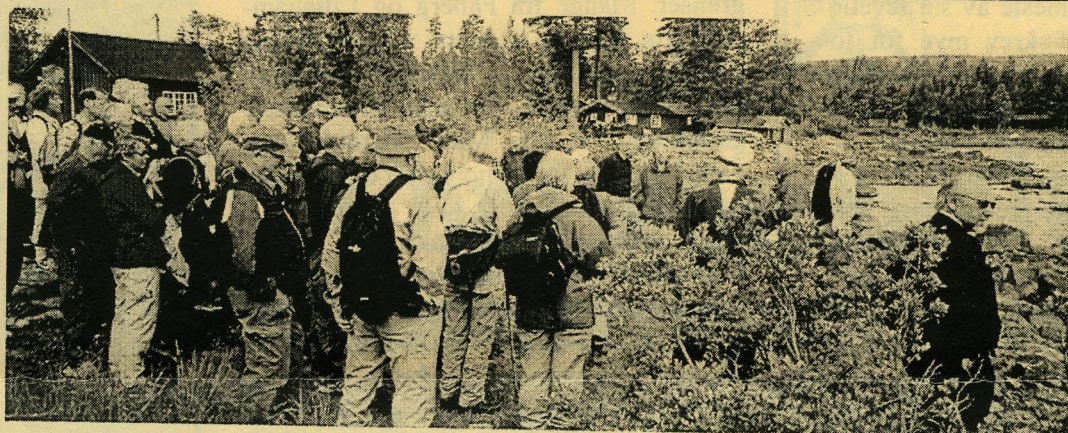

Laget ver- ver med- lemmer

Det er medlemmene som er ryggraden for Fåberg Historielags virksomhet og når det gjelder kontingenten for 2003, er det noen få som ikke har betalt. Disse er blitt purret. På grunn av flytting og alder har laget hvert år en avgang i antall medlemmer, men det arbeides for å få flere. Ei egen vervebrosjyre er blitt laget. Den er blitt lagt ved de fleste årbøkene som går ut til bokhandlerne. På markdagene er representanter for styret og andre også aktive med medlemsblokkene for å få vervet flere. Kasserer Ole Rønning mottar gjerne navn og adresser fra de i laget som kjenner noen som vil bli medlemmer.

Egen inter- nettside ?

Ideen om ei egen side på internett for Fåberg Historielag er allerede drøftet i styret. Tanken er å gi plass for presentasjon av lagets bøker og arbeidsoppgaver. Det kan også bli aktuelt å legge ut lagets bøker på internett.

Årets to markdager ble store suksesser

Bildene over er fra markdagen på Mesnasaga, mens under er Ole H. Rønningen i aksjon på markdagen i Rudsbygd.

Fåberg historielag har arrangert to markdager i år. Den første gikk til Mesnasaga, mens den andre var i overbygda i Rudsbygda med besøk på husmannsplasser. Det ble nærmest folkevandringer begge steder, med stor oppslutning fra lagets medlemmer og andre interesserte.

I juni gikk turen til Mesnasaga der Tore Bjørnsgaard var vert og deltakerne fikk også besøke bureisningsbruket Myggbukta som Lillehammergullsmeden Alf Pedersen ryddet. I Rudsbygda var Ole H. Rønningen vert og leder av vandringer. Han ga publikum ei innføring i husmannslivet på Nedre Rønningen, en lapp på tretten mål hvor det var godt å vokse opp. Stedet var husmannsplass til 1954.

Deltakerne var også innom Sjurstugua og Thomasstugua, og søsken paret Randi Kolloen og Kolbjørn Johnsen grep markvandlerne sterkt da de framførte "Barndomshjemmet" ved tuftene etter husmannsplassen der deres far Hans vokste opp.

Fåberg historielag 75 år

I 2004 kan Fåberg historielag feire sitt 75 års jubileum. Laget ble startet i 1929 og en rød tråd i lagets historie har vært arbeidet for ei bygdebok. Aksel Hattestad ble engasjert til arbeidet og bilder ble samlet inn allerede før laget ble startet.

Det har gått i rykk og napp med historielaget. De første årene arbeidet laget jevnt og trutt, men mellom 1934 og 1947 var det stillstand. Da ble det arrangert ett møte for å få samlet inn okkupasjonshistorie. I 1961 ble laget enda en gang vekket til live, denne gangen med den uferdige bygdeboka som arbeidsoppgave. I 1977 ble laget reorganisert og man startet med innsamling av stedsnavn. Den første årboka kom etter to år. Nå har kommunehistorien kommet i to bind med økonomiske bidrag fra laget.

Ny seminarserie om lokalhistorien på HiL

Historielaget samarbeider også i år med Høgskolen i Lillehammer om åpne kveldsseminarer i lokalhistorie. Stedet er auditorium C ved høgskolen, og tidspunktet er som før onsdagene mellom klokka 19.00 og 21.00

Onsdag 19. november:

Per Kollstad: **Russerfangeleiren på Jørstadmoen under krigen.** Per Kollstad er cand. philol med historie hovedfag og har arbeidet som journalist i Nationen og Hamar Arbeiderblad.

Onsdag 3. desember:

Nan Bentzen Skille: **Feilkilder og andre kilder. Om arbeidet innenfor gjerdet hos Sigrid Undset på Bjerkebæk.**

Skille er cand. philol med hovedfag i engelsk litteratur og tidligere leder av Sigrid Undsetselskapet. I høst ga hun ut boken "Innenfor gjerdet. Hos Sigrid Undset på Bjerkebæk".

Onsdag 7. januar:

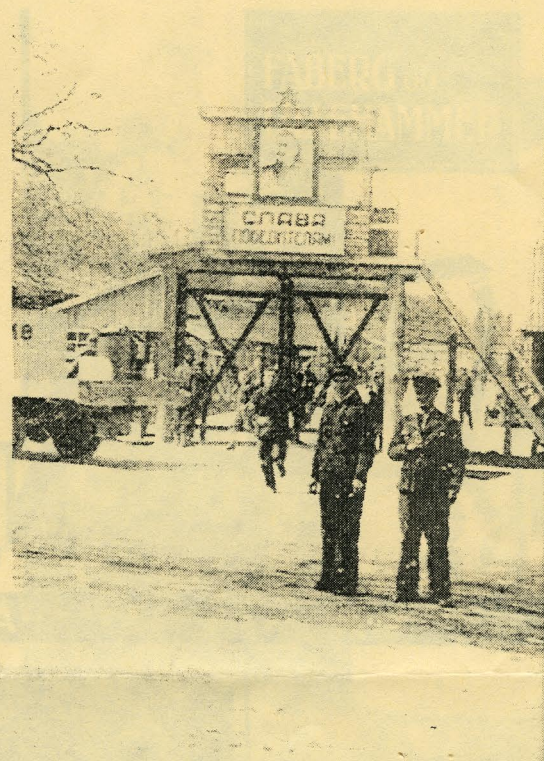
Tore Pryser: **Mossad i aksjon på Lillehammer.** Drapet på Ahmed Buuchikhi i et 30 års perspektiv". Tore Pryser er professor i samtidshistorie på HiL.

Onsdag 21. januar:

Egil Ulateig: **Skredesaken i Vågå 1936. Et politisk attentat?** Egil Ulateig er journalist og faglitterær forfatter bosatt i Lesja. I 2003 ga han ut boken "Korsfestelsen" om Skredesaken.

Onsdag 4. februar:

Trond Feiring: **Den industrielle revolusjonen i Lillehammer.** Trond Feiring er førstelektor i historie ved HiL og påtroppende dekanus ved Avdeling for samfunnsviten-

skap. Feiring arbeider med bind 2 av Lillehammer og Fåbergs historie 1827-1914.

Onsdag 18. februar:

Øyvind Tønnesson: **Michael Hansson-Lillehammers ukjente Nobelprismottaker.** Øyvind Tønnesson er studielektor og høgskolelektor og tidligere ansatt ved Nobel-instituttet.

Husmannsboka er i salg nå

Det er ikke hvert år at Fåberg Historielag gir ut to bøker. Det har skjedd i år. Ved siden av årboka, har vi også i salg ei bok om husmannsplassene i Fåberg.

Laget har i mange år arbeidet med husmennenes historie i Fåberg og lillehammer. Den første boka (av to) om husmannsplassene tar for seg 275 bruk på østsiden av Lågen. Den andre bindet vil fortelle om plassene på vestsiden av Lågen.

Boka inneholder opplysninger og data om brukene og forholdene på plassene.

